

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Francesc Josep Miguel Quesada

Correu electrònic: Miguel.Quesada@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver cursat amb suficiència l'assignatura de Metodologia i Disseny del primer curs del grau.

Objectius

L'assignatura constitueix un curs d'introducció als mètodes i tècniques de producció (recollida) i anàlisi bàsica de dades centrada en una orientació o perspectiva metodològica quantitativa. L'objectiu principal és oferir a l'alumnat la informació i la capacitat d'aplicació dels principals mètodes i tècniques de producció i d'anàlisi de dades quantitatives en el camp de la sociologia.

En concret, amb l'assignatura es pretén que l'alumnat construeixi els seu aprenentatge en base a:

- El coneixement i comprensió dels conceptes associats al procés d'investigació en ciències socials des d'una perspectiva distributiva o quantitativa, des de la construcció de l'objecte d'estudi, la recollida-producció de les dades i l'anàlisi estadística d'aquestes.
- Començar a adquirir la capacitat de concebre i planificar un procés d'investigació complet, en particular, el que se'n deriva d'una investigació per enquesta
- La capacitat d'aplicació dels instruments tècnics destinats a la mesura dels conceptes sociològics, a la construcció d'un qüestionari d'enquesta, la construcció d'una mostra estadística, al desenvolupament del treball de camp d'una enquesta, a la preparació i l'anàlisi bàsica de les dades estadístiques obtingudes, tots ells a través d'un exercici real de treball empíric.
- Saber utilitzar de forma bàsica i instrumental programari estadístic per a la introducció i identificació de les dades d'enquesta, la seva transformació i l'anàlisi estadística univariable (R, PSPP, o SPSS).
- Saber interpretar els resultats estadístics d'una anàlisi de dades des del punt de vista tècnic i substantiu d'acord amb el model teòric i metodològic construït.
- La capacitat bàsica d'avaluar la validesa i la fiabilitat dels resultats d'un estudi per enquesta i argumentar de forma crítica les seves limitacions i la seva capacitat de comprovació d'hipòtesis teòriques.

L'assignatura dona continuïtat a l'itinerari de mètodes i tècniques. D'una banda és una continuació de Metodologia i Disseny de primer curs, en què es presenta la metodologia i la lògica el procés d'investigació en ciències socials. En aquí s'insisteix en la preparació i realització pràctica de la recerca des d'una perspectiva quantitativa. D'altra banda és un curs que s'imparteix de forma paral·lela a l'assignatura de metodologia qualitativa, i ambdues són l'antesala de l'assignatura de Mètodes d'Anàlisi del segon semestre.

Competències

- Aplicar els principals mètodes i tècniques quantitatius i qualitatius de recerca social en un tema concret.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dissenyar un projecte de recerca social definint un marc teòric exhaustiu amb uns conceptes clars, formulant hipòtesis coherents i significatives, escollint les tècniques de recerca apropiades per als conceptes adoptats i analitzant els resultats empírics obtinguts amb aquestes tècniques.
- Enumerar la metodologia i les tècniques de recerca sobre les quals recolzen les principals hipòtesis sobre les relacions socials, les posicions i les pràctiques dels individus en l'estructura social i els canvis socials.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
3. Definir conceptes d'anàlisi.
4. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
5. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
6. Elaborar un instrument d'anàlisi significativa per a aquesta hipòtesi.
7. Esmentar els principals conceptes de la sociologia.
8. Explicar la base metodològica d'aquests mètodes i tècniques quantitatius i qualitatius.
9. Formular una hipòtesi amb aquests conceptes.
10. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
11. Identificar els principals mètodes i tècniques quantitatius i qualitatius.
12. Indicar-ne les dimensions, els possibles indicadors quantitatius i l'evidència qualitativa rellevant per observar-los empíricament.
13. Mesurar un fenomen social amb aquests instruments a partir d'un marc teòric d'anàlisi.
14. Obtenir conclusions a partir de la informació recollida amb aquest instrument.
15. Relacionar-los amb els diferents enfocaments de la sociologia.
16. Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses
17. Utilitzar el programari apropiat per als instruments estadístics multivariable bàsics.
18. Utilitzar el programari apropiat per als instruments estadístics univariable.
19. Utilitzar els instruments estadístics multivariable bàsics.
20. Utilitzar els instruments estadístics univariats.

Continguts

PART I. LA PRODUCCIÓ DE DADES

Tema 1. Introducció a la perspectiva metodològica quantitativa

- 1.1. Objectius de l'assignatura, programa de continguts, dinàmica del curs i avaluació
- 1.2. Introducció a la perspectiva metodològica distributiva o quantitativa

Tema 2. L'enquesta

- 2.1. Del model d'anàlisi a l'operativització dels conceptes

- 2.2.1. Model d'anàlisi i disseny d'anàlisi
- 2.2.2. Procés d'investigació i etapes del mètode de l'enquesta
- 2.2.3. Operativització dels conceptes
- 2.2.4. La mesura. Concepte i tipus de mesura. Validesa i fiabilitat
- 2.2. Característiques generals de la investigació per enquesta
- 2.1.1. Definició i trets característics de l'enquesta
- 2.1.2. Tipus d'enquestes
- 2.1.3. El disseny de la mostra
- 2.3. La construcció del qüestionari: el context de l'enunciat
- 2.3.1. Tipus de preguntes
- 2.3.1. La formulació de les preguntes
- 2.3.3. Construcció d'escales
- 2.3.4. Organització del qüestionari: preguntes i discurs
- 2.4. Aplicació del qüestionari
- 2.4.1. Context de l'enunciació: situació social i contracte comunicatiu
- 2.4.2. El treball de camp: organització i planificació
- 2.5. Registre de la informació
- 2.5.1. La dada i la matriu de dades. Unitats i variables
- 2.5.2. La codificació i el registre de les dades
- 2.5.3 Identificació de les dades en suport informàtic

PART II. L'ANÀLISI DE DADES

Tema 3. Estadística descriptiva d'una variable

- 3.1. L'anàlisi de dades estadístiques
- 3.1.1. L'estadística a les Ciències Socials: estadística descriptiva i inferencial.
- 3.1.2. Representació gràfica: sistemes de referència al pla, funcions lineals-equació d'una recta, altres funcions.
- 3.2. Estadística descriptiva d'una variable
- 3.2.1. Distribucions de freqüències
- 3.2.2. Representacions gràfiques de variables qualitatives i quantitatives
- 3.2.3. Les característiques de posició central i no central
- 3.2.4. Les característiques de dispersió
- 3.2.5. Les característiques de forma
- 3.2.6. Anàlisi exploratòria de dades

Tema 4. Preparació de les dades per a l'anàlisi

- 4.1. Control i verificació de les dades
- 4.2. Transformació de variables
- 4.2.1. Recodificació de variables
- 4.2.2. Transformacions de variables: posició i dispersió. Puntuacions tipificades
- 4.2.3. Generació de variables: tipologies, índexs, taxes

Tema 5. Estadística inferencial

- 5.1. Mostra i població. Mostreig aleatori
- 5.2. Teoria elemental de la probabilitat
- 5.3. Distribucions estadístiques: la distribució Normal, t-de Student, khi-quadrat de Pearson i F de Fisher-Snedecor
- 5.4. Paràmetres i estadístics: estimacions puntuals i per intervals
- 5.5. Interval de confiança per a la mitjana i la proporció poblacionals
- 5.6. Contrastació d'hipòtesis.

Metodologia

El curs es planteja amb una dinàmica d'ensenyament i aprenentatge continuada, el que implica el seguiment dels ritmes del curs i dels diversos continguts que s'han dissenyat d'acord amb les diferents activitats lectives programades.

Els continguts de la matèria tenen un fil conductor lligat al procés d'investigació, i per tant, la continuïtat de l'aprenentatge es justifica per la incorporació progressiva de conceptes i d'instruments, així com per la resolució de problemes i qüestions, que es basen en l'assimilació i en la pràctica de cada tema anterior de l'assignatura.

Atès que l'objectiu de la formació és que l'alumnat aprengui a investigar en sociologia des d'una perspectiva quantitativa, la metodologia docent i les activitats formatives de l'assignatura resulten de la combinació de sessions expositives amb exercicis de resolució de problemes i pràctiques a l'aula que permetin aplicar els conceptes adquirits, així com tutories de seguiment i treball autònom.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	38	1,52	3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20
Pràctiques a l'aula	15	0,6	3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20
Tipus: Supervisades			
Tutories grupals programades	3	0,12	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20
Tipus: Autònomes			
Lectures dels textos	30	1,2	7, 8, 11, 12, 15, 18, 20
Preparació individual de les proves escrites	30	1,2	4, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 18, 20
Treball en equip	30	1,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà en dues parts diferenciades, les corresponents a la Part I i II del temari.

- Per superar **l'assignatura** cal treure un mínim de 5 de cada part.
- Per a superar **una part** cal obtenir un mínim de 4 tant de les proves escrites com del treball i dels exercicis realitzats fora de l'aula.

Les activitats d'avaluació de cada part són les següents:

Activitats d'Avaluació Part I (5 punts)		% nota
INDIVIDUAL	Exercicis i pràctiques realitzats i entregats a classe al llarg del semestre	20%
	Exercici pràctic d'avaluació general de la primera part de l'assignatura sobre els principals conceptes i el programari estadístic.	20%

GRUPAL	Realització en grups de 2 persones d'exercicis pràctics sobre l'enquesta	20%
	Treball de recerca per enquesta en relació a un projecte d'investigació	40%
Activitats d'Avaluació Part II (5 punts)		% nota
INDIVIDUAL	Exercicis i pràctiques realitzats i entregats a classe	15%
	Prova escrita que avaluarà l'adquisició de conceptes i instruments bàsics transmesos a l'assignatura.	50%
GRUPAL	Anàlisi (univariant), descriptiu, exploratori i inferencial, de les dades de l'enquesta en relació a un projecte d'investigació	35%

L'examen, el treball i els exercicis realitzats fora de l'aula tindran una opció de recuperació. La recuperació implicarà que cada activitat d'avaluació es puntuï sobre un màxim de 7.

A l'acta d'avaluació tindran la qualificació de "no presentades" aquelles persones que no hagin fet cap activitat d'avaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
PART I. Exercici pràctic d'avaluació general	10%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
PART I. Exercicis pràctics de seguiment	10%	0	0	2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20
PART I. Exercicis pràctics en grup	10%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20
PART I. Treball de recerca en grup	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
PART II. Exercicis pràctics	7,5%	0	0	2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20
PART II. Prova escrita	25%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
PART II. Treball de recerca en grup	17,5%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Bibliografia

Bardina, X.; Farré, M.; López-Roldán, P. (2005). Estadística: un curs introductori per a estudiants de ciències socials i humanes. Volum 2: Descriptiva i exploratòria bivariant. Bellaterra (Barcelona): Universitat Autònoma de Barcelona. Col·lecció Materials, 166.

Cea D'ancona, M. A. (1998) Metodología cuantitativa. Estrategias y técnicas de investigación social. Madrid: Síntesis.

Cea D'ancona, M. A. (2004). Métodos de encuesta. Teoría y práctica, errores y mejora. Madrid: Síntesis.

Domínguez, M.; Simó, M. (2003). Tècniques d'Investigació Social Quantitatives. Edicions de la Universitat de Barcelona. Col·lecció Metodologia, 13.

Farré, M. (2005). Estadística: un curs introductori per a estudiants de ciències socials i humanes. Volum 1: Descriptiva i exploratòria univariant. Bellaterra (Barcelona): Universitat Autònoma de Barcelona. Col·lecció Materials, 162.

García Ferrando, M.; Ibañez, J.; Alvira, F. (1986) El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación. Madrid: Alianza.

García Ferrando, M. (1994) Socioestadística. Introducción a la estadística en sociología. 2a edició rev. i amp. Madrid: Alianza. Alianza Universidad Textos, 96.

Hopkins, K. D.; Hopkins, B. R.; Glass, G. V. (1997). Estadística Básica para las ciencias sociales i del comportamiento. 3a ed. Naucalpan de Juárez : Prentice-Hall Hispanoamericana.

López-Roldán, P.; Fachelli, S. (2015). Metodología de la investigación social cuantitativa. Bellaterra (Barcelona): Dipòsit Digital de Documents, Universitat Autònoma de Barcelona. 1a. edició.
<http://ddd.uab.cat/record/129382>

López-Roldán, P. (2015). Recursos per a la investigació social. Dipòsit Digital de Documents. Bellaterra (Barcelona): Universitat Autònoma de Barcelona. <http://ddd.uab.cat/record/89349> | <http://pagines.uab.cat/plopez>

Quivy, R.; Campenhoudt, L. Van (1997) Manual de Recerca en Ciències Socials. Barcelona: Herder.

Rial, A.; Varela, J.; Rojas, A. J. (2001). Depuración y análisis preliminares de datos en SPSS. Sistemas informatizados para la investigación del comportamiento. Madrid: RA-MA.

Rojas, A. J.; Fernández, S.; Pérez, C. (1998). Investigar mediante encuestas. Fundamentos teóricos y aspectos prácticos. Madrid: Síntesis.

Sánchez Carrión, J. J. (1999). Manual de análisis estadístico de los datos. Madrid: Alianza. Manuales 055.

+ Recursos digitals (dossiers de pràctiques, documents, enllaços,...), programació i la resta d'informació de l'assignatura al Campus Virtual.